

Bijlage 3

Verslagen DOC-19

Passages met Willem Engel, viruswaanzin en/of viruswaarheid

01. Verslag van 27 oktober 2020

3. Algemeen beeld

a. Situatieschets en duiding

Het meest opvallende aspect uit de situatieschets is melding van een complottheorie over Willem Engel die in opdracht van de overheid zou acteren.

02. Verslag van 25 november 2020

4. Parlementair (mondelinge toelichting VWS, J&V en NCTV)

VWS noemt dat er twee kortgedingen lopen. Het eerste kort geding is aangespannen door "Viruswaarheid" over de PCR-tekst en vindt plaats vandaag. Het tweede kort geding is aangespannen door "protect everybody" over het onderwijs.

03. Verslag van 17 februari 2021

4. Avondklok (mondelinge toelichting JenV)

JenV licht toe dat het begon met kort geding viruswaarheid die uitspraak onverwachts leidde dat de wbbbg niet de goede wet was waarop gebaseerd was. Niet spoedeisend genoeg en buitengewoon geoneg wat de voorwaarde zijn. Hierna gaf rechter aan avondklok op te heffen. JenV is in spoedappel gegaan. Voor 9 uur afgerond inclusief wraingkamer. Schorsing, uitstel van uitspraak rechter sóchtends tot vrijdag hoger beroep.

Tegelijkertijd bezig met wetsvoorstel, wbg. Vandag naar kamen. Morgen bespreking in TK en EK. Snel opgetrokken om wetgeving klaar te zetten.

04. Verslag van 31 augustus 2021

3. Beeld

a. Mediabeeld (mondelinge toelichting NKC)

De voorzitter voegt toe dat het Hof de eisen van Stichting Viruswaarheid om de coronamaatregelen af te schaffen vandaag heeft afgewezen.

Duiding maatschappelijke impact COVID-19

Passages met Willem Engel, viruswaanin en/of viruswaarheid

1. nr. 1 d.d. 7 oktober 2020

Duiding¹

- De polarisatie tussen de voorstanders en de tegenstanders van strengere maatregelen neemt vooral op sociale media toe. Incidenteel vertaalt zich dit in fysieke acties en soms zelfs in (dreigen met) geweld (Wolvega, huisbezoek bij Engel, Staphorst).

¹ De duiding focust op aspecten van de COVID-crisis die de nationale veiligheid en de openbare orde kunnen raken. De duiding kijkt met name naar i. draagvlak voor de maatregelen, ii. maatschappelijk ongenoegen en iii. maatschappelijke ontwrichting. Draagvlak voor de maatregelen besteedt o.a. aandacht voor gepercipieerde legitimiteit en effectiviteit maatregelen, handhaafbaarheid, controversiële onderwerpen, gevoelens van onzekerheid, overeenkomsten en verschillen met maatregelen in omliggende landen. Maatschappelijk ongenoegen richt zich onder andere op anti-overheids sentiment, demonstraties, vertrouwen in overheid, politiek, adviesorganen. Maatschappelijke ontwrichting focust o.a. sociaal-maatschappelijke impact van de maatregelen, verstoring dagelijks leven, economische impact maatregelen op de samenleving, impact op reguliere zorg, continuïteit vitale processen. Verspreiding van en ontvankelijkheid voor desinformatie is dwarsdoorsnijdend thema.

Situatiebeeld

- Onvrede is de afgelopen week ook naar buiten gekomen in de vorm van demonstraties. Zo werd er dinsdag op het Haagse Plein opnieuw geprotesteerd tegen de spoedwet. In ongeorganiseerd verband kwamen mensen in opstand naar aanleiding van beperkingen in een Haags zwembad. Commotie (met bedreigingen tot gevolg) ontstond na een TikTok-fimpje van een ouder die te horen had gekregen dat ze haar kind bij de deur van het zwembad moest afzetten. En de voorman van Viruswaarheid kreeg het te verduren. Willem Engel werd zondag bij zijn huis opgewacht en aangevallen die "jij bedreigt mensen, ik ga je kapotmaken" riep. Engel kon zijn huis in vluchten; de man gooide een ruit in en werd aangehouden. Onduidelijk is of een oproep op de extreem-linkse website Indymedia de aanleiding van de belaging was.²

² <https://www.indymedia.nl/node/48442>

Sociale mediabeeld

- Tegenstanders van de coronamaatregelen (actiegroepen als 'Viruswaarheid' en individuen) delen op sociale media berichten waaruit moet blijken dat Covid-19 niet ernstig is, dat veel mensen de coronamaatregelen negeren en dat de overheid de vrijheid van mensen onnodig inperkt.
- De misvatting dat COVID-19 niet schadelijker of dodelijker is dan seizoensgriep (tevens argument in de dagvaarding van Viruswaanin afgelopen juni) is hardnekkig, en werd dinsdag opnieuw leven ingeblazen door een Tweet en Facebookbericht van president Trump en in de Jensen-show op YouTube.
- Viruswaarheid roept op Facebook op om deze week op het Plein in Den Haag in actie te komen. Het wordt gezien als 'de laatste week dat we in actie kunnen komen tegen de Spoedwet'. Ook andere tegenstanders roepen online op tot actie. Dinsdagavond waren er enkele honderden actievoerders vreedzaam bijeen.⁴ Woensdagochtend hebben zich ook weer tientallen demonstranten verzameld op het Plein.⁵
- De weerstand tegen de coronamaatregelen heeft in de afgelopen weken geleid tot mondelinge of online dreigementen, en soms tot fysieke acties of dreiging. Voorbeelden: doodsbreedigingen aan adres woonzorgcentrum na een oproep door 'Viruswaarheid' op Facebook,⁶ een coronapatiënt die op Facebook reacties krijgt van complotdenkers dat zijn ziekte nep is en hij betaald wordt door de overheid,⁷ het lastig vallen en foto's maken van wachtenden bij een GGD-teststraat door actiegroep 'Demonstratie van het Volk',⁸ intimidatie en bespugen van ziekenhuispersoneel,⁹ de belaging en het filmen (om op sociale media te plaatsen) van politici en journalisten door individuele complotdenkers,¹⁰ actie door een activist van Viruswaanin tegen mondkapjes op een school in Wolvega,¹¹ video van ernstige mishandeling buschauffeur na aanspreken passagier op niet dragen mondkapje massaal gedeeld op Snapchat, Geenstijl en andere sociale media.¹²

⁴ <https://www.ad.nl/den-haag/demonstratie-tegen-spoedwet-op-druk-plein-a72c3c14/>

⁵ <https://www.facebook.com/groups/583805142287090/user/100003036617074/>

⁶ <https://www.omroepbrabant.nl/nieuws/3264399/medewerkers-woonzorgcentrum-met-da-dood-bedreigd-na-oproep-van-actiegroep-viruswaarheid>

⁷ <https://www.ed.nl/eindhoven/krachtpatser-matthieu-37-was-topfit-maar-lijgt-nu-in-het-ziekenhuis-met-corona-blijkbaar-veel-mensen-die-denken-dat-het-nep-is-a74051>

⁸ <https://www.ed.nl/eindhoven/tegenstanders-coronabeleid-vallen-wachtenden-lastig-en-maken-foto-s-bij-ggd-teststraat-eindhoven-a3d82f94/>

⁹ <https://www.telegraaf.nl/nieuws/1762069390/zorgpersoneel-bedreigd-bespuugd-en-gekleineerd-lontje-wordt-steds-korter>

¹⁰ <https://nos.nl/artikel/2350846-dreigtelefoontjes-en-intimidatie-zorgpersoneel-verzet-tegen-coronaregels-wordt-grimmiger.htm>
https://www.dumpert.nl/itam/7971465_1f41433d

¹¹ <https://www.1c.nl/friesland/weststellingwerf/5.1.2e> meegenomen-door-de-politie-26077952.html

¹² <https://www.ad.nl/binnenland/ernstige-mishandeling-van-amsterdamse-buschauffeur-op-snapchat-dit-zorgt-voor-onrust-bij-chauffeurs-a7796fcb/>

2. nr. 2 d.d. 13 oktober 2020

Maatschappelijk ongenoegen

- Tegenstanders van de maatregelen en de 'spoedwet' demonstreerden de afgelopen dagen meermalen, met tientallen tot enkele honderden personen op het Plein in Den Haag, onder aanvoering van Viruswaarheid. Tientallen actievoerders opgepakt. Drie vooraanstaande demonstranten, waaronder Willem Engel, hebben een gebiedsverbod voor Den Haag voor 10 dagen gekregen, wegens overtreding van de Wet op openbare manifestatie en opruiling.
- Volgens dagblad Trouw zegt Willem Engel vijftig 'verzetgroepen' gemobiliseerd te hebben, onder meer op de Antillen. Eind oktober gaat Viruswaarheid met Belgische en Duitse equivalenten protesteren in Brussel, centrum van 'de Europese superstaat'.
- Viruswaarheid deelt een tweet waarin de rol van de NCTV ter discussie wordt gesteld bij het kabinetsoverleg. Het wordt gezien als een 'dieptepunt' om tegenstanders monddood te maken.⁵ Anderen stellen dat het goed is om te weten dat de NCTV deze 'wappies' in de gaten houdt. Ze verwijzen daarbij naar Nieuwsuur.⁶

Maatschappelijke ontwrichting

- Viruswaarheid en andere tegenstanders promoten op hun sociale media diverse online petities. Behalve een petitie tegen de spoedwet, ligt de focus ook op een petitie die oproept om de maatregelen op kinderdagverblijven, basisscholen en middelbare scholen per direct te stoppen. De maatregelen worden als 'beschadigend' gezien voor de sociale en emotionele ontwikkeling van kinderen. Ook raden tegenstanders op sociale media mondkapjes en *social distancing* ten zeerste af.⁷ Deze geluiden, net als het delen van nepnieuws, ondermijnen het draagvlak voor maatregelen en leiden tot verwarring.

⁵ <https://twitter.com/5.1.2e>

⁶ <https://twitter.com/5.1.2e> <https://nos.nl/artikel/2350846-dreigetelefoontjes-en-intimidatie-zorgpersoneel-verzet-tegen-coronaregels-woordt-grimmiger.html>

⁷ Zie bijvoorbeeld de Facebookpagina van Viruswaarheid en diverse uitingen van individuele tegenstanders op Twitter..

3. nr. 3 d.d. 15 oktober 2020

Situatiebeeld

Draagvlak van de maatregelen

- Ondanks de steun overheerst op sociale media al maandenlang het geluid van tegenstanders inclusief complotdenkers.¹ Dat kan verder toenemen met de nieuwe maatregelen. Onvoldoende (online) tegengeluid kan draagvlak voor de maatregelen ondermijnen.

¹ Een grote rol hierin spelen, naast allerlei individuen, (online) initiatieven/groepen als Viruswaarheid, NL in Opstand, Burgerfront, Demonstratie van het Volk, en online complotdenkers, alternatieve media en influencers als Jensen, Blauwe Tijger, CommonSenseTV, QAnonNL. Samen goed voor tienduizenden volgers.

Maatschappelijk ongenoegen

- Demonstranten tegen de spoedwet verzamelen zich geregeld op het Plein en zijn van plan dat te blijven doen. Diverse actievoerders, zoals de voorman van 'Nederland in Opstand', plaatsen live-video's van het protest op sociale media. Onder andere Willem Engel kreeg afgelopen weekend een gebiedsverbod voor Den Haag voor 10 dagen. Sommigen roepen ook op tot acties tegen MSM, politie, politici en wetenschappers.
- Daartegenover steunt en begrijpt het grootste deel van de bevolking het beleid en lijken steeds meer mensen zich online te ergeren aan ontkenners en complotdenkers. Zo is sinds juli 2020 de groep 'StopViruswaarheid' actief (Facebook en Twitter bijna 1.700 volgers).³ Premier Rutte liet zich in de persconferentie van 13 oktober expliciet negatief uit over COVID-ontkenners. Voor- en tegenstanders lijken online en offline feller tegenover elkaar te komen staan. In extremis kan dat leiden tot confrontaties, zoals dat nu al soms gebeurt tussen de tegenstanders en ordehandhavers/politie.

Maatschappelijke ontwrichting

- Viruswaarheid en andere tegenstanders promoten op hun sociale media diverse online petities. Behalve een petitie tegen de spoedwet, ligt de focus ook op een petitie die oproept om de maatregelen op kinderdagverblijven, basisscholen en middelbare scholen per direct te stoppen. Ook raden tegenstanders op sociale media mondkapjes en *social distancing* ten zeerste af.⁵ Bij enkelen heerst inderdaad onbegrip over het feit dat de scholen open moeten blijven. Zij eisen 'veiligheid voor leraren, leerlingen en ouders'.
- De uitspraak van een rechter in Amsterdam dat Facebook berichten, pagina's en groepen over COVID-19 mag verwijderen als die volgens het medium tot schade kunnen leiden,⁶ wordt door tegenstanders (zoals Viruswaarheid) gezien als een voorbeeld van de beperking van de vrijheid van meningsuiting. Als tegenstanders moeten uitwijken naar alternatieve platforms waar ze minder bereik hebben, kunnen ze online minder zichtbaar worden. Ook verdere radicalisering is dan mogelijk omdat ze minder gehoord worden en wellicht meer gefrustreerd raken.

³ <https://www.facebook.com/StopViruswaarheid>

⁵ Zie bijvoorbeeld de Facebookpagina van Viruswaarheid en diverse uitingen van individuele tegenstanders op Twitter..

⁶ <https://www.nu.nl/tech/6083690/rechter-facebook-niet-verplicht-om-alle-meningen-over-covid-19-toe-te-staan.html>

4. nr. 4 d.d. 22 oktober 2020

Duiding

- De recente reguliere media-aandacht voor de kleine groep actievoerende tegenstanders, complotdenkers en viruswaaninnigen mede n.a.v. DTN 53, toont de uitzonderingspositie van deze minderheid: hun argumenten werden nergens besproken en de DTN-bevindingen werden niet in twijfel getrokken; het gevaar bestaat dat tegenstanders in een isolement belanden, hun 'wij-zij' denken versterkt wordt, en ze ontvankelijker worden voor complottheorieën en verder afdrijven van de bevolking. Kleine groepjes en eenlingen kunnen in deze context radicaliseren.

Situatiebeeld

Draagvlak voor de maatregelen

- De rechtbank in Den Haag heeft dinsdag besloten dat de Staat mocht overgaan tot de sluiting van de horeca in de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus. Zo'n zeventig horecaondernemers spanden een kort geding aan. Brancheorganisatie KNH mist vanuit het kabinet een gedegen wetenschappelijke onderbouwing. Onderzoek van Hart van Nederland stelt dat ruim 60 procent van de Nederlanders achter hen stond. Ook Viruswaarheid en 5.1.2e riepen horecaondernemers op om zich aan te sluiten bij het kort geding.

Maatschappelijk ongenoegen

- Er is sprake van internationale samenwerking onder protestgroepen, leden van o.a. Viruswaarheid en de Duitse actiegroep Querdenken spreken elkaar wekelijks om informatie en ideeën voor acties uit te wisselen.

5. nr. 5 d.d. 26 oktober 2020

Maatschappelijk ongenoegen

- Op sociale media zijn eerste haarscheurtjes waargenomen in de samenwerking tussen verschillende actiegroepen. Aanleiding is een KVK-uitreksel van Viruswaarheid (toen nog bekend onder de naam Viruswaanin) die op sociale media circuleert. Daarop is te zien dat het initiatief van Willem Engel in januari 2020 is opgericht. Critici zien hierin bewijs dat Engel door de Nederlandse overheid wordt ingezet als 'gecontroleerde oppositie' waar het Covid-19-virus in januari volgens hen nog nauwelijks voet aan de grond had in Nederland.
- Op sociale media kreeg 5.1.2e de nodige kritiek voor zijn interview met Willem Engel in de 5.1.2e op donderdag 22 oktober. Velen vinden het onverstandig dat 5.1.2e Engel een podium heeft gegeven om zijn denkbeelden te verspreiden. Via Twitter wordt geopperd om een tv-reclame campagne tegen Willem Engel te starten.

De volgende twee berichten zijn niet in het overzicht opgenomen, maar wel als concepttekst opgesteld:

Zondag-25-oktober-demonstratie-in-Brussel-bij-Station-Noord. Leden van Viruswaarheid waaronder voorman Engel aanwezig. Naar eigen zeggen 600-700 aanwezigen. Uit berichtgeving op onder andere Telegram blijkt dat twee Nederlanders na afloop van de demonstratie zijn opgepakt maar ondertussen zijn vrijgelaten.

Onder actiegroepen op sociale media voortdurend aandacht voor ontwikkelingen in het buitenland, waaronder demonstraties afgelopen week in Berlijn en Napels. Binnen Nederland houden de ontwikkelingen met betrekking tot de 'Spoedwet' de gemoederen op sociale media bezig. Op 27 oktober stemming over de wet. Op sociale media wordt opgeroepen om op maandagmiddag Kamerleden in de omgeving van het Binnenhof op te wachten om hen vragen te stellen over de wet.

6. nr. 6 d.d. 28 oktober 2020

Maatschappelijk ongenoegen

- Actievoerder 5.1.2e die een lokale afdeling van Viruswaarheid in Friesland leidde heeft dinsdag de samenwerking met Viruswaarheid beëindigd. Of dit te maken heeft met de eerdere onrust op sociale media rond Viruswaarheid is onduidelijk. Aanleiding van die onrust was een KVK-uitreksel van Viruswaarheid (toen nog bekend onder de naam Viruswaanin) die op sociale media circuleert. Daarop is te zien dat het initiatief van Willem Engel in januari 2020 is opgericht. Critici zien hierin bewijs dat Engel door de Nederlandse overheid wordt ingezet als 'gecontroleerde oppositie' waar het Covid-19-virus in januari volgens hen nog nauwelijks voet aan de grond had in Nederland.

7. nr. 7 d.d. 2 november 2020

Situatiebeeld

Draagvlak voor de maatregelen

- De demonstraties door virusontkenners en complotdenkers van de afgelopen weken, in met name Den Haag, waren vooral gericht tegen spoedwet. Nu deze vorige week door de Eerste Kamer is aanvaard, zijn hun acties enigszins afgenomen. Desondanks worden op sociale media (met name door Viruswaarheid en het Algemeen Burger Collectief) nog steeds demonstraties gepland. De animo hiervoor lijkt vooralsnog niet erg groot te zijn. Dat kan veranderen zodra er nieuwe en strengere maatregelen door het kabinet gaan worden aangekondigd.

Maatschappelijk ongenoegen

- Artsenfederatie KNMG roept Nederlanders op om steun te betuigen aan mensen in de zorg. De daaraan gekoppelde hashtag is echter gekaapt door coronasceptici. Tegenstanders van de coronamaatregelen hebben de campagne-hashtag van de dokters - #ditismijnzorg - gebruikt voor hun eigen (complot)boodschappen. Willem Engel (Viruswaarheid) ontkent hier achter te zitten, maar noemt het 'een goede stunt'.

8. nr. 8 d.d. 4 november 2020

Maatschappelijk ongenoegen

- De demonstraties door virusontkenners en complotdenkers van de afgelopen weken in met name Den Haag waren vooral gericht tegen spoedwet. Na de aanvaarding van de spoedwet door het parlement namen de demonstraties van virusontkenners en complotdenkers af. **Toch plannen vooral Viruswaarheid en het Algemeen Burger Collectief nog steeds demonstraties. Vooralsnog lijkt de animo hiervoor gering. Dat kan nog veranderen zodra de nieuwe en strengere maatregelen voor de komende twee weken operationeel worden.**

9. nr. 9 d.d. 9 november 2020

Maatschappelijk ongenoegen

- Desondanks worden op sociale media (met name door Viruswaarheid en het Algemeen Burger Collectief) nog steeds demonstraties door virusontkenners en complotdenkers in heel Nederland gepland: afgelopen weekend waren er demonstraties in Amersfoort (300 mensen, rustig verlopen) en Den Haag (enkele tientallen). Voor komende week zijn er opnieuw enkele demonstraties gepland, waarvoor de animo beperkt lijkt.
- Viruswaarheid deelt dit weekend op Facebook (duizenden volgers) een artikel van De Gelderlander¹ met een toelichting van hoogleraar Ira Helsloot waarin hij pleit voor het opengooien van hogescholen en universiteiten omdat studenten elkaar niet meer kunnen ontmoeten en thuis verpieteren. Op de Facebookpagina ook andere 'kritische bijdrages' zoals over 'ontwerpfouten in de RT-PCR Test', mogelijke 'gevaaren van vaccins' en de vraag of militairen 'zo maar' tests mogen afnemen.

¹ https://www.gelderlander.nl/binnenland/zorgelijke-toestand-studenten-gooi-toch-open-die-universiteiten-en-hogescholen*a1a2b999/?fbclid=IwAR3pklyqIEM6yfhByPLRyYyffBXRt271Lzgf557rus-jbG8-wVmjgt2paA&referrer=https%3A%2F%2F1.facebook.com%2F

10. nr. 10 d.d. 16 november 2020

Maatschappelijk ongenoegen

- Het rustige beeld van vorige week op sociale media zet de afgelopen dagen door.
 - Onder actiegroepen wordt de oproep gedeeld van Farmers Defense Force om op 17 november af te reizen naar Den Haag om daar te protesteren tegen de opkoopregeling waarmee veehouders binnen een straal van 10 kilometer van N2000-gebieden uitgekocht kunnen worden. Actiegroepen die hebben aangegeven te zullen deelnemen zijn Viruswaarheid, Nederland in Opstand en Extinction Rebellion. Naar zeggen worden er enkele honderden aanwezigen verwacht.
 - Opnieuw berichten op sociale media van complotdenkers of virusontkenners die journalisten bedreigen met geweld omdat ze kritisch over hen schrijven of hen online volgen. Ook circuleert er opnieuw een lijst met adresgegevens van bewindslieden en journalisten onder de actievoerders op Telegram. Het lijkt deels om dezelfde namenlijst met adresgegevens te gaan die eerder door actievoerders op sociale media werd gepubliceerd met aanvullend enkele nieuwe namen.
- Op 25 november dient een kort geding dat Viruswaarheid heeft aangespannen tegen de staat. Volgens de actiegroep is de PCR-test ongeschikt om besmetting te constateren terwijl de overheid deze gebruikt om de coronamaatregelen te rechtvaardigen. Ze eisen een einde aan de massale testcampagne.
- Defensie-eenheid verzamelde informatie over actiegroepen. NRC meldt dat een defensie-eenheid (LIMC) die half maart werd opgericht om de coronacrisis en het verspreiden van desinformatie in kaart te brengen, zonder mandaat op grote schaal inlichtingen verzameld en gerapporteerd heeft. Daarbij hebben militairen zich maandenlang verdiept in het gedrag van maatschappelijke groepen als Viruswaarheid en Gele Hesjes en **5.1.2e** in de gaten gehouden. Willem Engel - voorman van Viruswaarheid - heeft via sociale media kritisch gereageerd op de berichtgeving van NRC over de eenheid en noemt het 'compleet onacceptabel' dat defensie eigen burgers bespioneert'.

11. nr. 11 d.d. 23 november 2020

Maatschappelijk ongenoegen

- Het was deze week redelijk rustig qua demonstraties en acties. Er waren de afgelopen dagen enkele demonstraties tegen de coronamaatregelen. In Goes werd iemand tijdens de demonstratie aangehouden omdat hij de Hitlergroet gebracht zou hebben. Zaterdag organiseerde Viruswaarheid een demo op het Malieveld in Den Haag.. Honderden personen kwamen bijeen op het Haagse veld om zicht uit te spreken tegen de coronaregels. Op sociale media worden nog steeds demonstraties door virusontkenners en complotdenkers gepland. Zo organiseert Viruswaarheid op 28 november (14:00-17:00 uur) een manifestatie in Park Lepelenburg in Utrecht. Het is nog niet bekend wat (mogelijke) opkomst zal zijn.

12. nr. 13 d.d. 4 december 2020

Maatschappelijk ongenoegen

- Initiatiefnemers Willem Engel en 5.1.2e van actiegroep Viruswaarheid overwegen politieke deelname. Dat kondigden zij op 24 november aan. De vorm waarin is nog onderwerp van discussie en varieert van aansluiting bij een bestaande of bij een nieuwe politieke partij, of het vormen van een eigen partij.

13. nr. 14 d.d. 14 december 2020

Maatschappelijk ongenoegen

- De Stichting Viruswaarheid eiste recent nog in een kort geding dat de overheid het gebruik van de PCR-testen zou staken en haar communicatie zou aanpassen, maar heeft deze zaak woensdag verloren. Donderdag is de 'PCR-test' zelfs trending onder Nederlandstalige twitterberichten. Men blijft bijvoorbeeld wijzen op kritiek van wetenschappers waaruit zou blijken dat deze test maar beperkt betrouwbaar is.

14. nr. 15 d.d. 11 januari 2021

Maatschappelijk ongenoegen

- De demonstratie tegen de beperkende maatregelen van 'Nederland in Opstand' op 10 januari in Hilversum, is vroegtijdig afgebroken omdat niet alle deelnemers zich aan de coronaregels hielden. Er waren ongeveer 500 personen op de been. Op het programma stonden toespraken van bekende actievoerders als Willem Engel en 5.1.2e. De communicatie tussen de actievoerders verliep vooral via gesloten apps. De organisatie betreurt het besluit en doet aangifte tegen de gemeente: ze willen alle kosten op Hilversum verhalen.
- Op 10 januari vlogen twee vliegtuigen rond met anti-vaccinatie berichten, onder andere boven Amsterdam, Utrecht, Amersfoort, Hilversum en IJmuiden. Op spandoeken stond de groep Artsen voor Waarheid vermeld. De vliegtuigjes waren gehuurd door één persoon die het niet eens is met het huidige beleid van de overheid. Volgens Pointer en de Groene Amsterdammer werkt de groep samen met internationale coronasceptici en complotdenkers en is gebaseerd op het Duitse 'Ärzte für Aufklärung'. Een van de initiatiefnemers schrijft onder meer voor Viruswaarheid, Gezond Verstand en Café Weltschmerz.
- Willem Engel van Viruswaarheid heeft zich aangesloten bij de coronakritische partij Vrij en Sociaal Nederland. Hij staat derde op de lijst voor de Tweede Kamerverkiezingen en verwacht daar 35 zetels te kunnen halen. Dit leidt tot gemene reacties op sociale media: mede-actievoerders verwijten hem deel te worden van 'het systeem' en noemen hem ongeloofwaardig als leider van het verzet tegen de maatregelen, anderen denken dat hij in het parlement meer invloed kan uitoefenen.

15. nr. 17 d.d. 18 januari 2021

Maatschappelijk ongenoegen

- De Inspectie Gezondheidszorg stelt een onderzoek in naar een brief van de actiegroep Viruswaarheid aan huisartsen. Daarin wordt gesteld dat huisartsen strafrechtelijk kunnen worden vervolgd wanneer ze cliënten niet informeren over een reeks vermeende bijwerkingen van twee coronavaccins. Vermoedelijk hebben duizenden huisartsen in Nederland de brief de voorbije dagen ontvangen. In sommige gevallen werden de brieven op privéadressen van de huisartsen afgeleverd.

16. nr. 19 d.d. 1 februari 2021

Maatschappelijk ongenoegen

- Willem Engel verkondigd op zijn sociale media kanalen dat hij 'signalen' heeft ontvangen dat er binnenkort verstandelijk gehandicapten het Moderna-vaccin ontvangen. Hij noemt dit 'onwettig'. Daarnaast roept hij op om WOB-verzoeken bij de NCTV in te dienen.
- 5.1.2e heeft een nummer 5.1.2e waarin 5.1.2e ageert tegen de coronamaatregelen. Ook Willem Engel maakt zijn opwachting in de videoclip. 5.1.2e wenste Geert Wilders in het verleden een nekschot toe en werd in 2019 veroordeeld voor smaad en laster. De video is in twee dagen tijd 20 duizend keer bekeken.

17. nr. 20 d.d. 8 februari 2021

Duiding

- De openbare ordeverstoringen van eind januari ten spijt, zijn de fysieke uitingen van maatschappelijk ongenoegen relatief beperkt. Ook andere actievormen kunnen echter intimiderend, bedreigend en mogelijk disruptief zijn. Bijvoorbeeld de brieven van Viruswaarheid aan scholen (overeenkomstig hun brieven aan duizenden huisartsen medio januari, zie Duiding Maatschappelijke Impact COVID-19 nr. 17) of intimiderende telefoontjes van complotdenkers naar het UMCG. Het kan het ertoe leiden dat betrokken personen minder vrijelijk hun ambt of beroep kunnen uitvoeren.

Maatschappelijk ongenoegen

- Viruswaarheid doet onderzoek naar de effectiviteit van de PCR-test. Daartoe zoekt het initiatief mensen die recentelijk positief testen. Viruswaarheid schrijft op haar sociale media pagina's dat de PCR-test een instrument is dat op 'een frauduleuze manier wordt ingezet' en wil dat middels eigen onderzoek aantonen.
- Viruswaarheid spant een kort geding aan tegen de avondklok. Het initiatief schrijft dat de Nederlandse regering met het uitroepen van een beperkte noodtoestand zich verder begeeft op het pad van een totalitaire staat. Eerder spande Viruswaarheid kort gedingen aan over onder meer de rechtmatigheid van de coronamaatregelen, een tijdelijke mondkapjesplicht, het gebruik van de PCR-test en de overheidscommunicatie over COVID-19.
- Op sociale media wordt de brief gedeeld die Viruswaarheid naar schooldirecteuren heeft gestuurd. De brief wordt gezien als intimiderend en bedreigend; een directeur van een basisschool in Boxtel overweegt aangifte te doen. De brief gaat over artikelen in de grondwet, de Wet op de geneeskundige behandelovereenkomst en strafrechtelijke vervolging. Viruswaarheid wijst op de mogelijkheid van een veroordeling door de rechter wegens discriminatie en aansprakelijkheidsstelling voor lichamelijke en geestelijke schade. Willem Engel tweet dat 'Potentiële kindermishandelaars' op de hoogte zijn gesteld 'van hun mogelijk strafbare gedrag', met verwijzing naar de brief. Viruswaarheid biedt op haar website modelbrieven aan.
- Net als in oktober circuleren er oproepen op sociale media om leden van de Eerste Kamer via e-mail te benaderen. Inzet is een nieuw wetsvoorstel waarover eind februari gestemd gaat worden en dat gaat over de bevoegdheden van de politie. Tegenstanders vrezen dat de politie daardoor fors ruimere bevoegdheden krijgt om geweldsmiddelen in te zetten.
- Deze week was korte tijd de hashtag #StopWillemEngel trending op Twitter in het Nederlandse taalgebied. Hierin wordt onder andere het Openbaar Ministerie opgeroepen om Engel te vervolgen.

18. nr. 21 d.d. 15 februari 2021

Maatschappelijk ongenoegen

- Willem Engel deed op 11 februari via sociale media videoverslag van een rechtszaak van Viruswaarheid tegen de Nederlandse staat. De inzet van het kort geding was de avondklok. Engel vertelt in de video dat er diezelfde dag nog twee andere rechtszaken zijn behandeld. In het verleden spande de actiegroep meerdere kort gedingen aan, onder meer over de rechtmatigheid van de coronamaatregelen, een tijdelijke mondkapjesplicht, het gebruik van de PCR-test en de overheidscommunicatie over COVID-19. In het weekend zijn op YouTube twee video's gepubliceerd van het kort geding.

19. nr. 22 d.d. 22 februari 2021

Duiding

- Na de openbare ordeverstoringen van eind januari, zijn de fysieke uitingen van maatschappelijk ongenoegen weer bedaald. Geplande en ongeplande demonstraties zijn vreedzaam van aard. De gekozen actiemethoden en doelwitten van actievoerders zijn veelal ad hoc, reactief en afhankelijk van ontwikkelingen die door hen als negatief worden gezien. Het is daarom voorstelbaar dat 'de gebeurtenissen' over de avondklok gevoelens van onvrede kunnen aanwakkeren of verder versterken. Hiervan kan sprake zijn bij zowel een negatieve uitkomst voor Viruswaarheid in haar rechtszaak tegen de Staat, als bij de aangenomen spoedwet.

Maatschappelijk ongenoegen

- De avondklok is de afgelopen week veelvuldig onderwerp van gesprek geweest. Naar aanleiding van de aanvankelijk gewonnen rechtszaak door Viruswaarheid, staat de discussie over de avondklok weer op scherp. Voornamelijk tegenstanders melden hun grote ongenoegen op sociale media. Op sociale media wordt ook interesse getoond in de inhoudelijke zitting van het hoger beroep, maar tegenstanders van de avondklok zien door de spoedwet weinig kansen. De inhoudelijke zitting van het hoger beroep wordt veel besproken op Telegram (in verschillende anti-overheid/COVID-19 gerelateerde kanalen). #hogerberoep en #avondklok zijn twee recente trending hashtags in Nederland.
- Zaterdag was er in Den Haag op het Malieveld een demonstratie (100 personen toegelaten) tegen politiegeweld en coronamaatregelen, die gemoedelijk verliep. Twee demonstranten werden gearresteerd. Op zondag was er een onaangekondigde demonstratie ('koffie drinken') op het Museumplein in Amsterdam tegen de coronamaatregelen (enkele honderden demonstranten). Deze werd door de politie en inzet van ME beëindigd. Ook in Leeuwarden was er die dag een demonstratie van 'koffiedrinkers' (eveneens enkele honderden demonstranten). De betoging verliep in een gemoedelijke sfeer; er werden geen aanhoudingen verricht. In het Friese Leeuwarden protesteerden zondag ondernemers en actiegroep Viruswaarheid tegen het coronabeleid. In Alkmaar was er 's avonds een vreedzame fakkeloptocht (170 mensen) tegen de coronamaatregelen.

20. nr. 23 d.d. 1 maart 2021

Duiding

- Er zijn binnen de samenleving momenteel vier trends waarneembaar: (1) Het draagvlak voor de meeste maatregelen is onverminderd hoog en (2) de vaccinatiebereidheid staat op zijn hoogste punt sinds het RIVM begon met meten. (3) Tegelijkertijd is het vertrouwen in het coronabeleid als geheel verder gedaald. Steeds minder mensen vinden dat maatschappelijke belangen goed worden afgewogen en besluiten goed worden toegelicht. Ook wordt kritiek geleverd op de schijnbare willekeur van de keuze voor sectoren die mogen versoepelen. (4) Dit ongenoegen in combinatie met 'coronamoedigheid' (en mogelijk ook het initiële succes van Viruswaarheid bij de rechter) leidt tot een toename in oproepen tot burgerlijke ongehoorzaamheid, (aangekondigde) rechtszaken tegen de overheid en begrip op sociale media voor uitingen van burgerlijke ongehoorzaamheid. Tot dusver blijven daadwerkelijke manifestaties van burgerlijke ongehoorzaamheid beperkt, maar bij het uitblijven van perspectief voor ontriefde groepen binnen de samenleving kunnen de manifestaties toenemen.

Maatschappelijk ongenoegen

- Viruswaarheid heeft het hoger beroep over het afschaffen van de avondklok verloren. Het gerechtshof oordeelde dat er wel degelijk sprake is van buitengewone omstandigheden die de invoering van de avondklok mogelijk maken. De uitspraak trekt op sociale media veel aandacht. Tegenstanders van de avondklok vinden dat de rechtsstaat 'dood' is en dat we in een 'bananenrepubliek' leven. Viruswaarheid gaat in cassatie bij de Hoge Raad.
- Er loopt nog een ander kort geding waarin Viruswaarheid eist dat de Staat overgaat tot rectificatie van "onjuiste en onvolledige en daardoor onrechtmatige berichtgeving aan de Nederlandse burger" op het gebied van Covid-vaccinaties. Ook wil de actiegroep dat de voorlichtingscampagnes worden gestaakt. Uitspraak in deze zaak volgt op 10 maart.

21. nr. 24 d.d. 5 maart 2021

Situatiebeeld

Draagvlak voor de maatregelen

- Viruswaarheid heeft het kort geding over vaccinaties verloren: De rechtbank in Den Haag heeft vrijdag alle vorderingen afgewezen. De actiegroep eiste rectificatie van de Staat over "onjuiste en onvolledige en daardoor onrechtmatige berichtgeving aan de Nederlandse burger" op het gebied van Covid-vaccinaties. Ook wilde de actiegroep dat de voorlichtingscampagnes worden gestaakt.

22. nr. 26 d.d. 15 maart 2021

Maatschappelijk ongenoegen

- In verschillende steden waren vorige week fakkeloptochten tegen het coronabeleid. In Alkmaar, Amersfoort, Gouda en Groningen gingen mensen de straat op om hun onvrede te uiten. Overal verliepen de tochten vreedzaam. In Amersfoort zegt Viruswaarheid de tocht te hebben georganiseerd. Welke organisatie er achter de andere tochten zit is niet duidelijk.

23. nr. 30 d.d. 12 april 2021

Maatschappelijk ongenoegen

- In Baarn demonstreerden zaterdag meer dan duizend mensen tegen het coronabeleid bij Kasteel Groeneveld (die dag open was als corona-testpilot). Het protest was opgezet door de organisatie 'Police for Freedom'. Gesproken werd over een "mars voor de menselijke verbinding". Viruswaarheid-voorman Willem Engel liep mee.

24. nr. 34 d.d. 30 april 2021

Situatiebeeld

Draagvlak voor de maatregelen

- Na de ongeregelheden zijn er foto's gedeeld van enkele politieagenten die in Arnhem 'buitensporig veel geweld gebruikten', vergezeld met oproepen om een politiemans 'thuis op te zoeken'. Burgemeester Marcouch van Arnhem heeft zich hiertegen uitgesproken. Viruswaarheid heeft op haar socialemediakanalen 'slachtoffers van het politiegeweld' opgeroepen zich te melden en gaat op 1 mei een uitzending op sociale media aan dit onderwerpen wijden.
- Op woensdag 28 april is er na ruim drie maanden een einde aan de avondklok gekomen. De maatregel, die aanvankelijk werd ingesteld voor twee weken, heeft een behoorlijke impact gehad op de samenleving en het werk van de politie, die veel vaker repressief moest optreden dan normaal. Maandag dient een kort geding van Viruswaarheid tegen de staat; de organisatie eist dat de overheid het instrument niet meer inzet. Zij voelen zich in hun zaak gesteund door de uitspraak van **5.1.2e** die in een talkshow stelde dat deze maatregel geen effect heeft gehad. Het RIVM geeft aan dat dit nog moet worden berekend en begrijpt niet waar **5.1.2e** **5.1.2e** dit op baseert. Het is vooralsnog onduidelijk of dit effect nauwkeurig berekend kan worden.

25. nr. 35 d.d. 3 mei 2021

Maatschappelijk ongenoegen

- Vandaag dient een kort geding van Viruswaarheid tegen de staat. De actiegroep grijpt het kort geding, dat aanvankelijk zou gaan om de intrekking van de avondklok, nu aan om de vordering uit te breiden en de voorzieningenrechter te vragen alle overige coronamaatregelen te beëindigen.
- Er is grote ophef ontstaan nadat Forum voor Democratie via sociale media een poster over Bevrijdingsdag verspreidde met de tekst: "Op 5 mei herdenken we 75 jaar vrijheid" en de jaartallen 1945-2020 vergezeld met een overlijdenskruisje. Naast Forum voor Democratie is de oproep ondertekend door verschillende initiatieven en organisaties die zich verzetten tegen de coronamaatregelen, waaronder Viruswaarheid en Nederland in Verzet. Politici, belangenorganisaties en het CIDI keuren de boodschap van Forum voor Democratie in felle bewoording af. Op sociale media wordt de oproep eveneens overwegend afgekeurd.

26. nr. 36 d.d. 10 mei 2021

Situatiebeeld

Draagvlak voor de maatregelen

- Op maandag 10 mei is de schriftelijke uitspraak in een kort geding van actiegroep Viruswaarheid tegende Nederlandse Staat. Op 3 mei eiste de actiegroep in de rechtbank in Den Haag de afschaffing van alle resterende coronamaatregelen. Oorspronkelijke inzet was de opheffing van de avondklok, maar nu deze vervallen is eist Viruswaarheid het afschaffen van alle resterende maatregelen. De zitting werd op een livestream op verschillende platformen van Viruswaarheid gedeeld. Op de facebook- en twitterpagina van Viruswaarheid leverden veel volgers kritiek op de rechtspraak: deze zou partijdig zijn. Verder volgt op 25 mei een hoger beroep van Viruswaarheid tegen de vaccinatiecampagne.

Maatschappelijk ongenoegen

- Thierry Baudet heeft massale verontwaardiging gewekt door via een poster op te roepen om op 5 mei '75 jaar vrijheid' te herdenken. Deze vrijheid zou door de overheid met de coronamaatregelen zijn afgenomen. De actie werd gesteund door onder andere Viruswaarheid, Nederland in Verzet en Blue Tiger Studios.
- Op meerdere plekken in Nederland werd op Bevrijdingsdag geprotesteerd tegen de coronamaatregelen. Onder meer in Den Haag kwamen een paar honderd mensen af op een protest van de actiegroepen Nederland in Opstand en Viruswaarheid. In Amsterdam was er op de Dam een vrijheidsmanifestatie van de beweging Vrij en Sociaal Nederland. Op de online kanalen van deze actiegroepen werd in de posts en reacties onveranderd onvrede geuit over de huidige maatregelen: er zou geen vrijheid gevierd kunnen worden of geen sprake zijn van vrijheid omdat de overheid deze in verband met COVID-19 aan banden heeft gelegd. Demissionair staatssecretaris Knops noemde de acties in het programma 'Goedemorgen Nederland' ongepast. Online ontstond veel kritiek op zijn opmerking.

27. nr. 37 d.d. 17 mei 2021

Maatschappelijk ongenoegen

- De rechter bepaalde op maandag 10 mei dat de coronamaatregelen niet van tafel hoeven. Viruswaarheid elste dit in een kort geding tegen de Staat, maar volgens de rechter is de wettelijke basis voor de maatregelen voldoende.

28. nr. 38 d.d. 25 mei 2021

Maatschappelijk ongenoegen

- Een screenshot van de veelbesproken twiterruzie tussen **5.1.2e** en de leider van Viruswaarheid, Willem Engel, staat sinds een week afgebeeld in 2.000 bushokjes en op billboard-schermen door heel Nederland.

29. nr. 39 d.d. 31 mei 2021

Maatschappelijk ongenoegen

- In Brussel waren zaterdag 29 mei enkele duizenden demonstranten uit diverse landen op de been voor een Europese coronademonstratie. Zij protesteerden tegen het coronapaspoort en de mondmaskers. Er waren volgens de (sociale) media 'enkele honderden' Nederlanders aanwezig, onder wie Viruswaarheid-voorman Willem Engel en sommigen in militair uniform, en tevens sympathisanten van de **5.1.2e**.

30. nr. 40 d.d. 4 juni 2021

Maatschappelijk ongenoegen

- Op het bericht dat Willem Engel 50.000 euro aan Viruswaarheid-donaties gebruikte voor een stuk grond in Spanje wordt verdeeld gereageerd. Het merendeel van de reacties stelt dat dit (uiteindelijk) te verwachten was van 'zo'n soort organisatie', terwijl de 'harde kern' van Corona-ontkenners en -relatieveerders dit bericht wegzetten als bewuste desinformatie vanuit de 'mainstream media' om Viruswaarheid in een kwaad daglicht te zetten. Bovenstaande onderstreept de niet-wankelende steun van de achterban van Viruswaarheid, zelfs bij negatieve berichtgeving omtrent de organisatie, tegenover hun frontman en organisatie.

31. nr. 41 d.d. 7 juni 2021

Maatschappelijk ongenoegen

- Op het bericht dat Willem Engel 50.000 euro aan Viruswaarheid-donaties gebruikte voor een stuk grond in Spanje wordt verdeeld gereageerd. Het merendeel van de reacties stelt dat dit (uiteindelijk) te verwachten was van 'zo'n soort organisatie', terwijl de 'harde kern' van Corona-ontkenners en -relatieveerders dit bericht wegzetten als bewuste desinformatie vanuit de 'mainstream media' om Viruswaarheid in een kwaad daglicht te zetten. Bovenstaande onderstreept de niet-wankelende steun van de achterban van Viruswaarheid, zelfs bij negatieve berichtgeving omtrent de organisatie, tegenover hun frontman en organisatie.

32. nr. 43 d.d. 14 juni 2021

Maatschappelijk ongenoegen

- Er is online de nodige commotie ontstaan nadat Willem Engel, de voorman van Viruswaarheid, op Twitter een verband gelegd had tussen het neervallen van 5.1.2e tijdens de wedstrijd tussen Denemarken en Finland op het EK en het coronavaccin. Het overgrote merendeel van de mensen reageerde afkeurend op het bericht. Het bericht werd snel van het platform gehaald door Twitter.